

Proefdiervrije innovatie als gouden standaard

Afbeelding 1. Organoids die gebruikt worden voor HIV-onderzoek. Foto gemaakt door Bas Kijzers, in opdracht van Stichting Proefdiervrij.

Wij hebben het al jaren steeds minder over de 3V's en steeds meer over proefdiervrije innovatie als hét middel om dierproeven overbodig te maken. We vinden niet dat het 3V-beleid nutteloos is, het heeft immers gezorgd voor een afname van anderhalf miljoen dierproeven per jaar naar een half miljoen dierproeven per jaar. Maar de rek is eruit, we zitten al jaren rond een half miljoen dierproeven. De focus op het verminderen, verfijnen en vervangen van dierproeven leidt niet langer tot grote vooruitgang in de transitie naar proefdiervrije innovatie. Tijd voor verandering?

Saskia Aan¹, Romy Penningnieuwland²

¹Adviseur Wetenschap & Innovatie,

²Communicatieadviseur, beiden Stichting Proefdiervrij www.proefdiervrij.nl

Maar wat is dan het verschil tussen inzetten op proefdiervrije innovatie en het 3V-beleid? Het grootste verschil zit in het startpunt. De 3V's nemen de dierproef als uitgangspunt, en houden daarmee de gedachte in stand dat de dierproef het ideale onderzoeksmiddel is, oftewel de gouden standaard. Terwijl we weten dat de dierproef in veel gevallen verre van ideaal is.

Denken vanuit onderzoeksvraag, in plaats vanuit het proefdier

Bij proefdiervrije innovatie zetten we een stapje terug, in plaats vanuit de dierproef te denken, denken we vanuit de onderzoeksvraag. Kijk naar de onderzoeksvraag, wat je daarvoor nodig hebt om deze te beantwoorden en wat daarvan beschikbaar is aan proefdiervrije modellen. Deze aanpak is door D66-kamerlid Tjeerd de Groot tot het OMA-beleid gedoopt (Onderzoeksvraag, Methode-selectie, Analyse). De naam klinkt misschien wat ouderwets, maar het idee erachter is de juiste richting voor de toekomst.

TPI bewijst dat 'omdenken' werkt

Dat uitgaan van de onderzoeksvraag in plaats van de dierproef werkt, hebben we gezien bij de verschillende TPI Helpathons die georganiseerd zijn. Tijdens een 2-daagse Helpathon wordt door mensen, uit verschillende wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke disciplines, gekeken of het mogelijk is om een onderzoeksvoorstel om te bouwen naar een aanvraag zonder proefdieren. En met succes!

Voor verschillende onderzoeksvragen, die van tevoren bestempeld waren als 'afhankelijk van dierproeven', worden er nu met proefdiervrije modellen gezocht naar het antwoord. Hierbij wordt gebruik gemaakt van al bestaande proefdiervrije onderzoeksmodellen. Zo werd bij de allereerste Helpathon een onderzoeker geholpen met zijn onderzoek naar brandwondverdieping. Dankzij deze Helpathon doet hij zijn onderzoek nu met 3D-huidmodellen en patiëntdata in plaats van met muizen.

Proefdiervrije innovatie nog niet voor iedereen

En daarin schuilt ook nog wel een uitdaging voor het OMA-beleid: de beschikbaarheid van proefdiervrije modellen. Want waar organoids, organen-op-een-chip en computermodellen in veel onderzoeksvelden snel aan terrein winnen, zijn er helaas ook nog onderzoeksvelden waar de proefdiervrije modellen minder voorhanden zijn. Daarom investeren wij ook hard in de ontwikkeling van nieuwe proefdiervrije onderzoeksmodellen.

Investeren in proefdiervrij onderzoek is hard nodig

De afgelopen tien jaar is er, dankzij onze donateurs, meer dan vijfenhalf miljoen euro gefinancierd in meer dan 50 proefdiervrije onderzoeksprojecten. Als co-financier zijn we onder andere betrokken bij projecten waar organoids worden ingezet voor hiv-onderzoek, organen-op-chips bij gewrichtsonderzoek, en wiskunde in plaats van dieren bij brandwondenonderzoek. Door het organiseren van de Proefdiervrij Venture Challenge en de Hugo van Poelgeest-prijs, ondersteunen we onderzoekers die van hun proefdiervrije model een startup willen maken en jonge onderzoekers die aan het begin van hun proefdiervrije onderzoescarrière staan. Daarnaast zetten wij ons, als lid van TPI en de Eurogroup for Animals (Europese dierbelangenorganisatie) in om proefdiervrije innovatie op de nationale en Europese politieke agenda te krijgen.

Inzetten op vervanging brengt ons waar we heen willen. Proefdiervrije innovatie is dé gouden standaard van de toekomst, daar zijn wij van overtuigd. Er is nog een hoop werk te verzetten en een beleid dat toekomstbestendig is kan daarin het verschil maken.

